

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ
(1873 - 1915)

РАСТКО ПЕТРОВИЋ
(1898 - 1949)

Каталог изложбе

Нови Сад, 1998

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

32

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Иванка Клајн

О НАДЕЖДИ ПЕТРОВИЋ

Надежда је рођена у Чачку 12. октобра 1873, у браку Димитрија Петровића, професора цртања, писца *Финансија и установа обновљене Србије*, сакупљача грађе о Првом и Другом српском устанку, љубитеља уметности, и Милеве Зорић, учитељице, сестричине Светозара Милетића и сестре Светозара Зорића, професора Техничког факултета и Уметничке школе, такође сликара и сакупљача старина – у браку тринаесторо деце, међу којима су двоје великани српске модерне културе: сама Надежда и Растко, луцидни критичар и талентовани песник. Расла је, дакле, у атмосфери изузетне и изузетно културне породице – која се из Чачка у међувремену преселила у Београд, у Ратарску улицу и кућу Надеждиног деде хаџи Максима – у којој се писало, сликало, музицирало и расправљало, што је у Надежди оснажило осећање укорењености и самопоуздања.

(Миодраг Б. Протић, 1973)

Надежда Петровић, на прамцу српске Модерне с почетка века, остала је, карактером свог дела и изузетношћу своје личности, до данас њена највећа фигура.

Пут њеног сликарства показује четири периода : Минхенски (1898-1903), Србијански (1903-1910), Париски (1910-1912), Ратни (1912-1915) са више таласастих фаза. Пошла је из мале ликовно необразоване средине у којој је доминантан правац био академизам са одблесцима неких периферних тенденција модерног струјања, на школовање у Немачку где израста у европски образованог сликара. У мозаику тенденција које обухвата ликовна активност Сецесије умела је да осети виталне токове велике уметности и да се према њима опредељује. У хроматски дискретно српско сликарство она је прва, већ 1900. унела боју и убрзо насликала и прве модерне српске пејзаже. Од тада, схвативши тежину судара домаће патријархалне и стране космополитске средине – борац, градитељ, визионар - чиниће све и на свим пољима, да смањи огромни раскорак. Необухватљиво је шта је све стизала да уради: да пише, да путује, да ратује.

(Катарина Амброзић, 1973)

Надеждина слика није само резултат страсти, емоција и темперамента, како то у првом тренутку изгледа, иза њене уметности стоји једна изграђена поетика, развијена свест о њеној антикласичној естетици и истраживачкој ширини, у том “recherche-у на све стране и у свим правцима”, као што је писала. Она је добро знала да њена генерација још није “завршила тражења у импресионизму” и да за другим покретима нема потребе, ни ослонаца у српској средини, али су модерни интернационалистички токови били њен критеријум према коме се управљала и коме је тежила. Живети са Европом и преболети Европу, а остати свој, задржати своју индивидуалност и особине – то је био сан ове младе интелектуалке предкумановске Србије и њене генерације. “Револуциона уметност” говорила је Надежда, “носи у себи између осталих задатака и националне осећаје темперамента и карактера раса”.

(Лазар Трифуновић, 1973)

Остаје несумњива чињеница да је Надежда прва у нас започела са једним новим колористичким сликарством, које је било оријентисано у правцу чисто ликовних интересовања. Његова авангардност представљала је формално ослобађање, али је оно такође значило раскид са романтичарским традицијама. Оно нема садржајности једног Кубреа, нити је идила као код *Ладиних* сликара сеоског живота. Уметнички облик први пут је наговештен као самосталан феномен. У сваком случају Надеждино сликарство недвосмислено заступа модерну концепцију уметности, прихватајући да су најзначајнији елементи уметничког дела плод осећања, расположења и надахнућа везаних за природу и живот, а не резултат способности разумевања, развијеног критичког укуса и унапред замишљених планова. На тај начин, она је била претеча читаве фовистички оријентисане струје.

(Станислав Живковић, 1953)

О РАСТКУ ПЕТРОВИЋУ

Песник је рођен у Београду 16. маја 1898. године. Његов отац, Мита Петровић, био је председник Пореске управе и пасионирани историчар, један од најобразованијих Београђана свога доба, а мајка Милева, рођена Зорић, умрла рано још док је песник био дететом. Овај догађај је дубоко узбудио младог Растка, и он никада неће престати да у своме делу, поред великих пролећних и апокалиптичних визија, чува трепераву визију своје мајке и материнства уопште. Расткова породица је била велика, имао је више сестара и још једног брата, а међу њима најстарија позната је сликарка Надежда Петровић, од које ће песник научити да воли своју земљу, њена небеса, реке, манастире, људе и воћа.

(Милосав Мирковић, 1963)

Екстаза доживљаја и експресивног говора зрачи из Растковог дела са посебном оригиналношћу. Оно што би спадало уопште, европске компоненте стила експресионизма, овде је захваћено и одражено у специфичној форми на посебном етничко-духовном материјалу и историјској подлози старословенског живота, митологије, апокрифних предања и старог сликарства. Растко Петровић се својим уметничким продором укључује у генералне смерове експресионизма, али као и сваки аутентичан писац, не утапа се у манир и спознајну реторику ове модерне школе, већ ствара дело од изворних феномена свога талента.

(Вук Филиповић, 1969)

Растко је био убеђен - и то убеђење ширио око себе, налазећи му у прилог све нових доказа и сведочанстава - да свет уопште, а наш свет напоос, живи поезијом. Живи од неколико - ма и од најмањег броја - стихова, слогова, песнички узвитланих. У том је тамно назирао неке Павловљеве "условљене рефлексе" (које је, чак, и цртао): као да нешто моћно поетско, што нас је једаред потресло, стално потезе слојеве нерава, у своме правцу, па се, на крају крајева, све да тумачити поезијом, отприлике још и као основном озледом, "трау-

мом” (фројдовском коначном озледом душе, бића и опстанка). Та се озледа стално залечује исцелитељским силама целокупнога организма, снагом прошлости, дахом будућности.

(Станислав Винавер, 1953)

И тако, на крају, дубоко уверен да путеви разврата воде у дво-рац мудрости, мени се чини да је ова књига (*Откровење*) састављена из безброј судбина, љубави и телеса наших земаља. Као сан, она врти у себи тајанствене знаке, изразе и облике, који су збркани, страшни и тужни. Све што се поводом њих, са литерарног гледишта, писало против ове књиге, не побијам. Па ипак је, још једном, мирно везујем као књижевни датум за ове радосне године наших земаља, видећи у томе дубље моћи од књижевне воље и заслуге г. Р. Петровића.

(Милош Црњански, 1923)

Упорним радом, али нажалост и низом ситних компромиса, опортунистичких потеза и ласкања понижавајућих за песника, Растко Петровић је успео да бар привидно освоји те чврсте (бар пол-лазне) друштвене позиције за којима је жудео, да се почне успињати лествицама буржоаске хијерархије, да стане на илузорни праг једне друкчије “објективне” личне среће. Одаја у којој се нашао, можда за њега није била увек празна. Али пуне чари задовољеног снобизма, маколико да су паралисале Расткове стварне моћи, нису их могле угушити. О томе сведочи *Велики друг*, то доказује песма *Вук*, то до-казују делимично неки његови есеји, донекле чак и роман *Са силама немерљивим*, и најзад то неоспорно сведочи његов велики необјав-љени роман. Објективном срећом поетског стваралаштва проговара-ла је тада из њега несрећа, да тако буде превазиђена, исцељена, стварно у срећу стварања преобразена.

(Марко Ристић, 1954)

Библиотека Мајнице српске приредила је изложбу поводом 125-годишњице рођења Надежде Петровић и 100-годишњице рођења Растка Петровића. Отворена је од 2. до 30. новембра 1998. године у вишринама испред Свечане сале Мајнице српске, а коришћене су књиге и каталози из збирки Библиотеке и грађа из Рукописног одељења Мајнице српске.

КАТАЛОГ

Александр Трапезник

Павел Клепиков

ДЕЛА

1. Прва Југословенска Уметничка Изложба у Београду / Надежда Петровић. У : Дело. - 32, 3 (јули 1904), стр. 408-416.
2. Изложба слика Марка Мурата / Надежда Петровић. У : Летопис Матице српске: - 226, 4 (1904), стр. 103-107.
3. Изложба уметничког друштва "Лада" / Надежда Петровић. У : Дело. - 51, 2 (април 1909), стр. 242-249.
4. Сава Шумановић и естетика сувише стварног у новој уметности / Растко Петровић. У : Савременик. - 3 (1921), стр. 183-184.
5. Бурлеска господина Перуна бога грома / Растко Петровић. - Београд : Свесловенска књижарница М. Ј. Стефановића и Друга, 1921. - 174 стр.

Не желим, да се одлучим, - а да се не одлучим
Моје обавештење верујем да је одлучено
у овом великом и у овом друштву
Моје су - које су
Као што су одлучено, први су одлучено
тако одлучено су

Рукопис Растка Петровића

6. Откровење / Растко Петровић. - Београд : С. Б. Цвијановић, 1922. - 53 стр.
7. Милан Дединач / Растко Петровић. У : Сведочанства. - 4 (децембар 1924), стр. 12-16.
8. Са Горским Вијенцем / Растко Петровић. У : Српски књижевни гласник. - Н.с., 16, 7 (1. децембар 1925), стр. 531-533.
9. Позориште, позориште / Растко Петровић. У : Српски књижевни гласник. - Н.с., 27, 3 (1. јун 1929), стр. 172-184.

10. Африка / Растко Петровић. - Београд : Г. Кон, 1930. - 223 стр.
11. Људи говоре / Растко Петровић. - Београд : Г. Кон, 1931. - 140 стр.
12. Са силама немерљивим ; Људи говоре / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1963. - 206 стр.
13. Путописи / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1966. - 440 стр.
14. Opowieść z podróży / Rastko Petrović. - Warszawa : Czytelnik, 1973. - 89 str.
15. Бурлеска господина Перуна бога грома ; Старословенске и друге приче / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1974. - 276 стр.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

ОСНОВАНА 1892 ГОДИНЕ

КЛОД ЛЕЛЛИ КЊИЖА 540

Бр. 51

ИЗДАВАЧКИ ОД ПАРТИЈА ОДНАКОВАЊИХ СЛАЗ

РАСТКО ПЕТРОВИЋ

САБРАНЕ ПЕСМЕ

ИЗБОР И ПРЕДГОВОР
СВЕТЛАНА БЕЛМАР-ЈАНКОВИЋ

БЕОГРАД
1989

16. Есеји и чланци / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1974. - 489 стр.
17. Поезија ; Сабињанке / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1974. - 380 стр.
18. Дан шести / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1977. - 637 стр.
19. Ден шести / Растко Петровић. - Скопје : Македонска книга : Култура : Мисла : Наша книга, 1977

20. Сицилија и други путописи / Растко Петровић. - Београд : Нолит, 1988. - 267 стр.
21. Сабране песме / Растко Петровић. - Београд : Српска књижевна задруга, 1989. - XLVII, 512 стр.
22. Немогући ратар / Растко Петровић. - Београд : БМГ, 1996. - 141 стр.

КАТАЛОЗИ

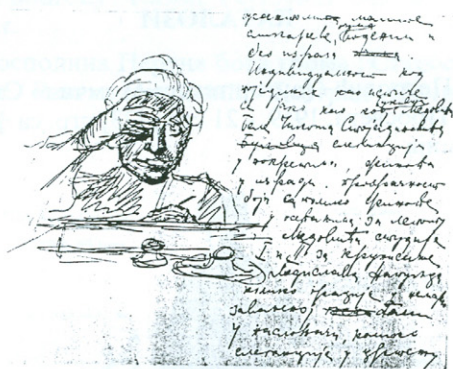
23. Надежда Петровић / [аутор текста Момчило Стевановић]. - Београд : Просвета, 1959. - 21 стр., [23] стр. са фотогр. репродукција

Надежда Петровић, 1913

24. Надежда Петровић и почеци модерног српског сликарства / [изложбу поставила Вера Ристић]. - Сремска Митровица : Музеј Срема, 1963. - 16 стр., [24] стр. с таблама илустрација
25. Nadažda Petrović / [katalog uredio Vladimir Popović]. - Beograd : Kulturni centar : Narodni muzej, 1965. - [37] str.
26. Надежда Петровић / [каталог и поставка изложбе Вера Ристић]. - Чачак : Уметничка галерија "Надежда Петровић", 1973. - [44] стр.

27. Nadežda Petrović 1873-1915: Retrospektivna izložba slika / [priredila Katarina Ambrozić]. – Beograd : Muzej savremene umetnosti Beograd, 1973
28. Спомен музеј Надежде и Растка Петровића / [пројект Милан Палишашки]. - Београд : Народни музеј, 1975. - [12] стр.
29. Надежда Петровић / [организатор изложбе Народни музеј Крушевац]. - Крушевац : Народни музеј, 1978. - 20 стр., [12] стр. с таблама репродукција

Надежда Петровић Аутиооршреј, 1904

30. Nadežda Petrović / Katarina Ambrozić. - [München : s.n.], 1985. - 96 str.

ЛИТЕРАТУРА

31. Растко Петровић: "Откровења" / Исидора Секулић. У : Нова Европа. - 7, 2 (11. јануар 1923), стр. 62-63.
32. Надежда Петровић / Бранко Поповић. У : Уметнички преглед. - 1, 5 (фебруар 1938), стр. 144-149.
33. Растко Петровић / Марко Ристић. У : Летопису Матице српске. - 379, 6 (јун 1957), стр. 553-573.

34. Избор. 1, 1919-1924 / Растко Петровић. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска књижевна задруга, 1958. - 426 стр.
35. Избор. 2, 1924-1935 / Растко Петровић. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска књижевна задруга, 1962. - 469 стр.
36. Растко Петровић / приредио Милосав Мирковић. - Београд : Нолит, 1963. - 114 стр., [8] листова с таблама
37. Растко Петровић (Лелујав лик са фреске) / Станислав Винавер. - Нови Сад : Матица српска; Београд : Српска књижевна задруга, 1965. - стр. 239-269.
38. Надежда Петровић : (1873-1915) / Станислав Живковић. У : Зборник Матице српске за ликовне уметности. - 2, 2 (1966), стр. 343-365, [8] стр. с таблама.

PRIJAVNI LIST K RAZSTAVI
V UMETNISKEM PAVILJONU
R. JAKOPIČA, LJUBLJANA

IME IMENSKO: *Nađežda Petrović*
NASLOV: *Nađežda 22. Beograd 1910*

Redni broj	Ime dela	Prostori
1	<i>Čista šteta, mala šteta</i>	<i>400 sq</i>
2	<i>Prilice jutro</i>	<i>1000 sq</i>
3	<i>Prilice na večeru</i>	<i>200</i>
4	<i>Prilice jutro (kompozicija)</i>	<i>500</i>
5	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>500</i>
6	<i>Prilice (kompozicija) na večeru</i>	<i>430</i>
7	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>180</i>
8	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>200</i>
9	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>500</i>
10	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>500</i>
11	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>1000</i>
12	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>100</i>
13	<i>Prilice (kompozicija)</i>	<i>100</i>

Z odobrenje se na razstavi iz objave odobrenje odnosi na odobrenje na svaki drugi izdavanje razstavi u Ljubljani.

Dovoljenje objavljuje ovaj spisak: 1. izdavanje: *Nađežda Petrović* 2. izdavanje: *Nađežda Petrović*

Mesto iz kojeg: *Novi Sad, Beograd, Beograd*

PRIJAVNI LIST K RAZSTAVI
V UMETNISKEM PAVILJONU
R. JAKOPIČA, LJUBLJANA

IME IMENSKO: *Nađežda Petrović*
NASLOV: *Nađežda 22. Beograd 1910*

Redni broj	Ime dela	Prostori
1	<i>Prilice jutro</i>	
2	<i>Prilice na večeru</i>	
3	<i>Prilice jutro (kompozicija)</i>	
4	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
5	<i>Prilice (kompozicija) na večeru</i>	
6	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
7	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
8	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
9	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
10	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
11	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
12	<i>Prilice (kompozicija)</i>	
13	<i>Prilice (kompozicija)</i>	

Z odobrenje se na razstavi iz objave odobrenje odnosi na odobrenje na svaki drugi izdavanje razstavi u Ljubljani.

Dovoljenje objavljuje ovaj spisak: 1. izdavanje: *Nađežda Petrović* 2. izdavanje: *Nađežda Petrović*

Mesto iz kojeg: *Novi Sad, Beograd, Beograd*

Надеждина пријава за изложбу
у Јакопичевом павиљону, 1910

39. Veliki drug / Milosav Mirković. - [Novi Sad : Radnički univerzitet "Radivoj Ćirpanov", 1974
40. Један необјављен рукопис Надежде Петровић / Драгутин Тошић. У : Зборник Матице српске за ликовне уметности. - 10, 10 (1974), стр. 373-389, [4] стр. с таблама.
41. Rastko Petrović i njegovo djelo / Jasmina Musabegović. - Beograd : Slovo ljubve, 1976

42. Rastko Petrović : Burleska gospodina Peruna boga groma / Ivo Andrić. U : Eseji i kritike / Ivo Andrić. - Sarajevo: Svjetlost, 1976. - str. 153-156
43. Надежда Петровић / Катарина Амброзић. - Београд : Српска књижевна задруга : Југославијапублик, 1978. - 510 стр.
44. *Otkrovenje* Rastka Petrovića / Miloš Crnjanski. U : Eseji / Miloš Crnjanski. - Београд : Nolit, 1983. - str. 106-114
45. Уметност Растка Петровића / Зоран Чановић. - Приштина : Јединство, 1985. - 135 стр.
46. Izabrani čovek ili život Rastka Petrovića / Radovan Popović. - Београд : Prosveta, 1986. - 179 str.
47. Спомен-збирка Павла Бељанског / [уредник Вера Јовановић]. - [4. изд.]. - Нови Сад : Спомен-збирка Павла Бељанског, 1988. - 151 стр.
48. Књижевно дело Растка Петровића / уредник Ђорђије Вуковић. - Београд : Институт за књижевност и уметност, 1989. - 503 стр.

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

49. Надежда Петровић (1909)
50. Надежда Петровић са породицом, пред одлазак у Минхен (1898)
51. Растко Петровић, из породичног албума
52. Надежда Петровић: *Расџко*, цртеж оловком (1903)
53. Извештај комисије о Надеждином полагању испита из цртања (1892)
54. Писмо Надежде Петровић са бојишта
55. Надежда Петровић као ратна болничарка у Призрену (1913)
56. Прва скица Растка Петровића за једну песму
57. Цртеж једног париског "ручка код Петерса" (1928)

58. Писмо Надежде Петровић Тихомиру Остојићу (1912)
59. Писмо Растка Петровића Милану Кашанину (1938)
60. *Жејва* (1902)
61. *Ресник* (1904)

Карта Африке, рад Александра Дерока

62. *Аушоритет*, 1907
63. *Дрежлије на Сави*, 1907
64. *Мост на Сени*, 1910

НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ
(1873 - 1915)

РАСТКО ПЕТРОВИЋ
(1898 - 1949)

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске I

Уредник

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Иванка Клајн

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличић

ТИРАЖ

170 примерака